

III Spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy
przy sporządzaniu Planu Zadań Ochronnych
dla
PLH 180033, "Józefów - Wola Dębowiecka"

O Naturze 2000

**Co się działo od poprzedniego spotkania
Zespołu Lokalnej Współpracy**

Proponowane zapisy

Dyskusja

O Naturze 2000

Europejska SIEĆ Natura 2000

**Ma być drogowskazem,
by rozwój odbywał się
z poszanowaniem
przyrody, krajobrazów,
środowiska naturalnego.**

Wysoka, rozpoznawalna jakość

Natura 2000 jest dobrze kojarzona w Europie.

Można wykorzystać hasło, logo, założenia Natury 2000 do promowania własnych produktów, działań, itp.

Nie ukrywać Natury 2000, ale mówić o niej i promować ją na każdym kroku – by była rozpoznawalna nie tylko dla obcokrajowców, ale i dla Polaków.

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Konieczna równowaga między aspektami:

- środowiskowymi**
- ekonomicznymi**
- społecznymi**

Jak funkcjonuje sieć Natura 2000 ?

- system obszarów ochrony, **nie obszar chroniony**
- tworzona dla ochrony, czyli **utrzymania lub odtworzenia**, określonych siedlisk przyrodniczych i siedlisk określonych gatunków roślin i zwierząt
- główne narzędzie ochrony różnorodności biologicznej na terytorium Wspólnoty Europejskiej i **obowiązek** państw członkowskich UE
- godzenie **ochrony** siedlisk przyrodniczych i gatunków z **gospodarczym użytkowaniem** terenu, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju

Właściwy stan ochrony

fol. G. Leśniewski

Właściwy Stan Ochrony Siedliska

Co to oznacza dla siedliska?

Stan zachowania = ogół czynników oddziałujących na siedlisko jest „właściwy”, gdy:

- **Zasięg** naturalny jest stabilny lub zwiększa się,
- Specyficzna **struktura i funkcje** są typowe, gwarantują trwałość i prawdopodobnie będą istnieć w dającej się przewidzieć przyszłości,
- **Populacje typowych gatunków** są właściwe i stabilne.

Planowanie ochrony na obszarach Natura 2000

foto. G. Leśniewski

Planowanie ochrony

- czy aby jest to potrzebne?
- mamy konkretny obszar Natura 2000
- mamy informację o obszarze (mapa, sdf)

i co dalej?

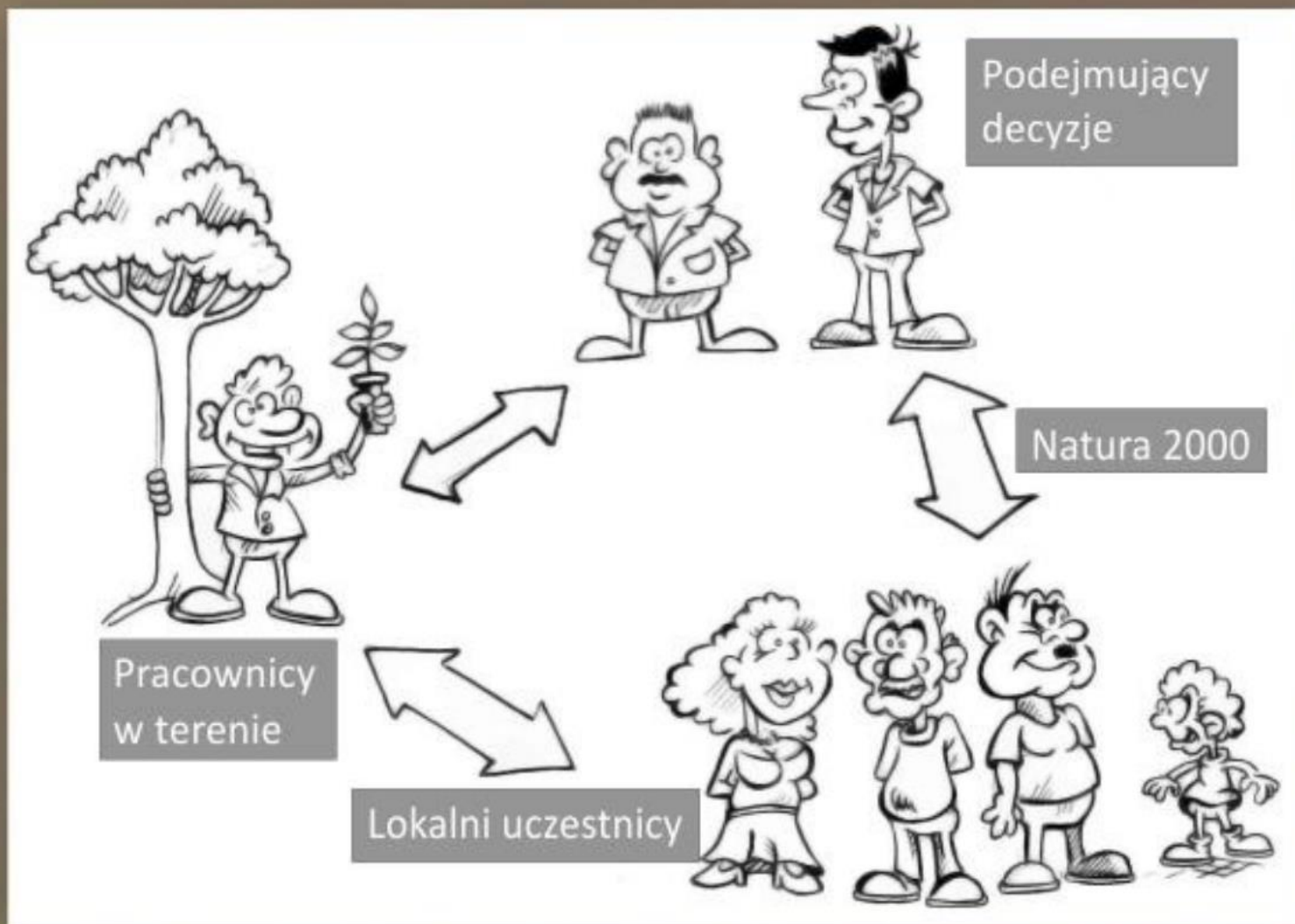
Uspołeczniony proces planowania

“Plan ochrony/zadań ochronnych obszaru Natura 2000” to:

“łatwy do zrozumienia zbiór zasad w przystępnej formie, przy pomocy których zarządzać można określonym obszarem (małym lub dużym)”

- Przekształcić program Natura 2000 z zagrożenia w potencjalną korzyść
- Tworzenie poczucia własności z zainteresowanymi stronami

Uspołeczniony proces planowania

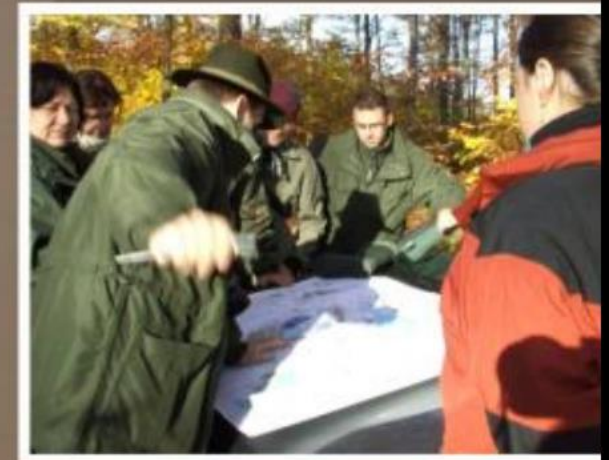
Planowanie ochrony obszaru Natura 2000
– każdy zainteresowany może mieć wpływ !

Uspołecznienie planowania:

Wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytanie
„jak skutecznie i trwale zapewnić właściwy stan
przedmiotów ochrony”.

Współpraca potrzebna, ponieważ:

- wiedza lokalna, wiedza o tradycji gospodarowania oraz praktyczna wiedza o wykonywaniu działań w siedliskach jest potrzebna do skutecznego planowania,
- ochrona będzie trwała i skuteczna tylko wtedy, gdy lokalna społeczność „uzna ją za swoją”.

Uzupełnianie dokumentacji

Przygotowanie projektu Zarządzenia

...

Przedmioty ochrony obszaru Józefów – Wola Dębowiecka

6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)

Siedlisko 6230 to zwarte murawy o charakterze półnaturalnym, powstałe na skutek długotrwałego ekstensywnego wypasu, z udziałem bliźniczki psiej trawki *Nardus stricta*. Są to zbiorowiska należące do klasy *Nardo-Callunetea*, zbiorowisk wrzosowisk i ubogich muraw bliźniczkowych przy czym dla niżowych muraw bliźniczkowych znaczenie priorytetowe mają jedynie płaty bogate florystycznie.

W obrębie obszaru Natura 2000 Józefów-Wola Dębowiecka PLH180033 występuje kilka płatów muraw bliźniczkowych, które są stosunkowo dobrze wykształcone z reprezentatywnymi gatunkami, takimi jak: wrzos pospolity *Calluna vulgaris*, izgrzyca przyziemna *Danthonia decumbens*, jastrzębiec kosmaczek *Hieracium pilosella*, bliźniczka psia trawka *Nardus stricta*, krzyżownica zwyczajna *Polygala vulgaris*, pięciornik kurze ziele *Potentilla erecta*, fiołek psi *Viola canina*. Największy z płatów, bardziej wilgotny znajduje się w południowo-wschodniej części obszaru i charakteryzuje się dużym udziałem traw: bliźniczki psiej trawki, mietlicy pospolitej *Agrostis capilaris*, tomki wonnej *Anthoxanthum odoratum* oraz izgrzycy z udziałem gatunków z klasy *Vaccinio-Picetea* i *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

W obrębie muraw odnotowano gatunki objęte ścisłą ochroną gatunkową: goździk pyszny *Dianthus superbus* (w Czerwonej Księdze Karpat jako gatunek narażony na wyginięcie V) oraz goździk kosmaty *D. armeria*.

- Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2
- Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych: B oraz zweryfikowanych danych: B
- Stan zachowania w obszarze: U1
- Zagrożenia istniejące: zarzucenie wypasu, brak wypasu, obce gatunki inwazyjne, problematyczne gatunki rodzime, zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
- Zagrożenia potencjalne: wypas intensywny, nawożenie.

6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*;

Siedlisko 6410 ma charakter półnaturalny, ponieważ rozwinęło się wtórnie na skutek działalności człowieka (w miejscach wyciętych lasów). Jego utrzymanie zatem uzależnione jest od specyficznego typu gospodarki (późne koszenie - pod koniec sierpnia lub na początku września, raz do roku lub rzadziej). Związane jest z glebami mineralnymi i organogenicznymi, a najważniejszą cechą jest zmienny poziom wody gruntowej. Siedlisko reprezentowane jest przez trzy zespoły należące do klasy *Molinio-Arrhenatheretea*: *Selino-Molinietum* - łąka olszewnikowo-trzęślicowa, *Galio veri-Molinietum* - łąka przytuliowo-trzęślicowa i *Junco-Molinietum* - łąka sitowo-trzęślicowa.

Wartość przyrodnicza obszaru Józefów-Wola Dębowiecka PLH180033 wynika przede wszystkim z występowania siedlisk zmiennie-wilgotnych łąk trzęślicowych *Molinion*. Na terenach podgórskich łąki tego typu są rzadkie, a więc szczególnie cenne dla lokalnej bioróżnorodności. Co więcej w analizowanych płatach znajdują się łąki dobrze zachowane z licznymi gatunkami charakterystycznymi zespołów związanych z tym typem siedlisk, w tym gatunków z *Cnidion dubii*. Z gatunków charakterystycznych dla związku *Molinion* rosną tu: bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*, turzyca filcowata *Carex tomentosa*, goździk pyszny *Dianthus superbus*, przytulia północna *Galium boreale*, goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*, oman wierzbolistny *Inula salicina*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, okrzyń łąkowy *Laserpitium prutenicum*, trzęślica modra *Molinia caerulea*, olszewnik kminkolistny *Selinum carvifolia*, koniopłoch łąkowy *Silvaum silaus*, czarcikęs łąkowy *Succisa pratensis*.

Najbardziej wartościowe są fragmenty w południowej i południowo-zachodniej części obszaru, dominuje na nich tradycyjna gospodarka, z przemianowym koszeniem w różnych częściach co dwa lata i wywożeniem pokosu. Na podstawie danych literaturowych i aktualnych obserwacji stwierdzono występowanie tam cennych przyrodniczo gatunków, w tym chronionych lub znajdujących się na krajowej Czerwonej Liście lub odnotowanych w Czerwonej Księdze Karpat są to, m.in. selemnica żyłkowana *Cnidium dubium*, zimowit jesienny *Colchicum autumnale*, formy mieszańcowe kukulki – rodzaj *Dactylorhiza* sp., goździk pyszny *Dianthus superbus*, mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, groszek błotny *Lathyrus palustris* (jedynie pewne stanowisko w Karpatach) i podkolan biały *Platanthera bifolia*.

- Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1
- Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych: A oraz zweryfikowanych danych: B
- Stan zachowania w obszarze: U1
- Zagrożenia istniejące: obce gatunki inwazyjne, problematyczne gatunki rodzime, zaniechanie - brak koszenia
- Zagrożenia potencjalne: płodozmian; intensywne koszenie lub intensyfikacja; nawożenie; zaniechanie, brak koszenia

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (związek *Arrhenatherion* ciepłolubne warianty łąk świeżych); Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże obejmują zespół łąki rajgrasowej *Arrhenatherum elatioris* i zbiorowisko wiechlina łąkowej i kostrzewy czerwonej *Poa pratensis-Fescuta rubra*. Są to bogate w gatunki, mezofilne zbiorowiska półnaturalne wykształcające się na potencjalnych siedliskach łąkowych i suchych postaciach łąkowych na skutek działalności człowieka. Zespół łąki rajgrasowej może występować w wielu podzespółach w zależności od warunków siedliskowych, co przejawia się w składzie gatunkowym np. na siedliskach mokrych pojawia się *A.e. caricetosum gracilis* (z turzycą zaostrzoną *Carex gracilis*).

W obrębie obszaru Natura 2000 Józefów – Wola Dębowiecka występują niewielkie płaty łąk świeżych. W zasadzie tylko dwa z nich charakteryzują się w miarę dobrym stanem zachowania, natomiast u pozostałych stan zachowania jest niezadowolający. Stałym komponentem jest rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, któremu towarzyszą inne gatunki z charakterystyczne dla związku *Arrhenatherion*: dzwonek rozpięchły *Campanula patula*, pępawa dwuletnia *Crepis biennis*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, bodziszek łąkowy *Geranium pratense*, świerzbica polna *Knautia arvensis*. Dość liczne są gatunki charakterystyczne dla wyższych jednostek syntaksonomicznych (rzędu *Arrhenatheretalia elatioris* i klasy *Molinio-Arrhenatheretea*): krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, stokłosa miękka *Bromus hordeaceus*, chaber łąkowy *Centaurea jacea*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, marchew zwyczajna *Daucus carota*, kostrzewa łąkowa *Festuca pratensis*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, kłosówka wełnista *Holcus lanatus*, groszek łąkowy *Lathyrus pratensis*, złocień właściwy *Leucanthemum vulgare* tymotka łąkowa *Phleum pratense*, biedrzynek wielki *Pimpinella major*, wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, jaskier ostry *Ranunculus acris*, szczaw zwyczajny *Rumex acetosa*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, konietlica łąkowa *Trisetum flavescens* i wyka ptasia *Vicia cracca*. Jednakże, oprócz płatów lepiej zachowanych, zwykle stanowią znikomą część pokrycia. Fragmentaryczna degradacja siedliska głównie wynika z braku koszenia, w związku z czym dominację przejmują śmiełek damiowy *Deschampsia caespitosa* i trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*, ale też wkraczają krzewy i podrośla drzew m.in. brzoza brodawkowata *Betula pendula* wierzba iwa *Salix caprea*, topola osika *Populus tremula*, śliwa tarnina *Prunus spinosa*, róża dzika *Rosa canina*.

- Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1
- Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych B oraz zweryfikowanych danych: A
- Stan zachowania w obszarze: FV
- **Zagrożenia istniejące:** zaniechanie, brak koszenia; obce gatunki inwazyjne; problematyczne gatunki rodzime; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); nagromadzenie materii organicznej
- **Zagrożenia potencjalne:** intensywne koszenie lub intensyfikacja, nawożenie; płodozmian

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*

Siedlisko reprezentowane przez wielogatunkowe lasy liściaste, których głównym komponentem są grab *Carpinus betulus* i dąb *Quercus* sp. Zajmują bardzo szerokie spektrum glebowe i w związku z tym wykazują silne zróżnicowanie ekologiczne. Grądy są zbiorowiskami o złożonej, wielopoziomowej strukturze (zwykle 3-4 warstw), różnie wykształconej warstwie krzewów i bardzo bogatym składzie gatunkowym runa. Pod względem fitosocjologicznym należą do klasy *Querco-Fagetea*.

W obrębie obszaru Natura 2000 Józefów-Wola Dębowiecka PLH180033 siedlisko reprezentowane jest przez wąski pas grądu, zlokalizowany w północno-wschodniej części obszaru, w pobliżu Józefowa, na stoku strumienia, otoczony przez lasy łąkowe. Warstwa drzewostanu jest wielogatunkowa, średnio zróżnicowana pod względem wiekowym. Tworzą ją w głównej mierze klon jawor *Acer pseudoplatanus*, czereśnia ptasia *Cerasus avium*, grab zwyczajny *Carpinus betulus*, dąb szypułkowy *Quercus robur* i lipa drobnolistna *Tilia cordata*, rzadziej występuje brzoza brodawkowata *Betula pendula* i sosna pospolita *Pinus sylvestris*.

Warstwa krzewów jest dobrze wykształcona. Oprócz podrostu gatunków tworzących drzewostan występują: leszczyna pospolita *Corylus avellana*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europea* czy dziki bez czarny *Sambucus nigra*. Runo jest dobrze wykształcone, bogate gatunkowo, co jest szczególnie widoczne w miejscach o mniejszej ekspozycji, np. na wypłaszczeniach w pobliżu potoku. Na najbardziej stromych miejscach stoku z przyczyn naturalnych pokrycie runa bywa niekiedy znikome, jedna wciąż pojawiają się gatunki charakterystyczne i właściwe dla siedliska. Z gatunków typowych odnotowano: zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, kopytnik zwyczajny *Asarum europaeum*, przytulinka wiosenna *Cruciata glabra*, nercznica samcza *Dryopteris filix-mas*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, bluszcz zwyczajny *Hedera helix*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, cebulica dwulistna *Scilla bifolia*, gwiazdnica wielokwiatowa *Stellaria holostea*. Miejscami występuje przyłaszczka pospolita *Hepatica nobilis*. W płatach zacienionych w runie wzrasta udział ilościowy gatunków ogólnoleśnych, jak: szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolia* i kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*. W zbiorowiska grądowe wkraczają również obce gatunki inwazyjne takie jak niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* i nawłóć późna *Solidago gigantea*.

- Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1
- Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych: B oraz zweryfikowanych danych: B
- Stan zachowania w obszarze: U2
- **Zagrożenia istniejące:** usuwanie martwych i zamierających drzew
- **Zagrożenia potencjalne:** wycinka lasu; odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime), obce gatunki inwazyjne

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) związane są głównie z dolinami rzecznyymi w związku z czym wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych. Z fitosocjologicznego punktu widzenia są to zespoły należące do dwóch klas: *Salicetea purpureae* (*Salicetum albae* - łąg wierzbowy; *Populetum albae* - łąg topolowy) oraz *Querceto-Fagetea* (*Fraxino-Alnetum* - niżowy łąg jesionowo-olszowy; *Stellario nemorum-Alnetum glutinosae* - łąg gwiazdnicowy; *Carici remotae-Fraxinetum* - podgórski łąg jesionowy; *Alnetum incanae* - nadrzeczna olszyna górską; *Caltho-Alnetum* - bagienna olszyna górską). Bardzo trudno określić dla tych jednostek gatunki charakterystyczne, niemniej jednak są to lasy bardzo bogate florystycznie.

W obrębie obszaru Natura 2000 Józefów-Wola Dębowiecka PLH180033 łągi zlokalizowane są w dwóch enklawach. Pierwsza z nich znajduje się w północno-wschodniej części obszaru, w pobliżu Józefowa i obejmuje płat lasu łągowego, ograniczony dwoma wyraźnymi parowami strumieni (skraj NE), graniczący z pasem grądu od południa. Drugą enklawę stanowi parów niewielkiego potoku (na SW od Woli Dębowieckiej).

W drzewostanie łągów dominuje olsza czarna *Alnus glutinosa* oraz, w niższej warstwie, czeremcha zwyczajna *Padus avium* z domieszką klonu jaworu *Acer pseudoplatanus*, brzozy brodawkowatej *Betula pendula*, czereśni ptasiej *Cerasus avium*, jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* z towarzyszeniem *Acer pseudoplatanus*. Warstwa krzewów jest bardzo dobrze wykształcona, właściwa dla lasów łągowych z największym udziałem czeremchy zwyczajnej *Padus serotina*. Runo jest również właściwe dla łągów. Przechodzą gatunki z następujących klas: *Salicetea purpureae*, *Bidentetea*, *Phragmitetea*, *Molinio-Arrhenatheretea* oraz *Artemisieteae*. Dominują: podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, przytulia czepna *Galium aparine*, bluszcz kurdybanek *Glechoma hederacea*, wiechlina błotna *Poa palustris*, jeżyna popielica *Rubus caesius*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*.

Łęgi w obszarze „Wola Dębowiecka - Józefów” nie mają istotnego znaczenia dla sieci Natura 2000, jednak stanowią ważny element lokalnie wzbogacający różnorodność gatunkową i siedliskową. Wykształcone są w stopniu przeciętnym, są przekształcone przez działalność człowieka, rozczłonkowane i izolowane, przy czym w lepszym stanie są płaty pokrywające dno parowu w północnej części obszaru.

- Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2
- Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych: B, wg. zweryfikowanych danych: B
- Stan zachowania w obszarze: U2
- **Zagrożenia istniejące:** wycinka lasu; usuwanie martwych i zamierających drzew; ścieżki szlaki piesze, szlaki rowerowe; inne formy zanieczyszczenia; obce gatunki inwazyjne
- **Zagrożenia potencjalne:** ścieżki szlaki piesze, szlaki rowerowe; regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych

Kod gatunku: 6177

Nazwa gatunku: modraszek telejus *Phengaris (Maculinea) teleius* (Bergstrasser, 1779)

Modraszek telejus jest niedużym motylem o rozpiętości skrzydeł 32-36 mm i długości przedniego skrzydła 17-19 mm. Wierzch skrzydeł jest niebieski z czarnym rysunkiem, na który składają się szerokie obwódki brzeżne i rzędy plamek. Motyl występuje w jednym pokoleniu od końca czerwca do końca sierpnia. Jego rozwój jest ściśle związany z obecnością rośliny żywicielskiej krwiściągu lekarskiego oraz występowaniem mrówek z rodzaju wścieklica *Myrmica*. Status prawny: Prawo międzynarodowe Dyrektywa Siedliskowa - Załącznik II i IV, Konwencja Berneńska - Załącznik II Prawo krajowe Ochrona gatunkowa - ochrona ścisła Kategoria zagrożenia IUCN, Czerwona lista motyli Europy (1999) – VU, Czerwona lista zwierząt zagrożonych w Polsce (2002) - LC Polska czerwona księga zwierząt. Bezkręgowce (2004) – LC.

Na obszarze Natura 2000 „Józefów – Wola Dębowiecka” stwierdzono występowanie tego gatunku na jednym stanowisku. Jest ono znajduje się na terenie gdzie znajdują się zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). Stanowisko to zlokalizowane jest w północno-wschodniej części obszaru Natura 2000 „Józefów – Wola Dębowiecka”. Wielkość stanowiska jest wystarczająca dla zachowania gatunku. Na stanowisku modraszek telejus występuje razem z modraszkiem nausitous oraz czerwonończykiem nieparkiem. Na stanowisku obecna jest roślina pokarmowa krwiściąg lekarski, dostępność rośliny pokarmowej jest dobra co korzystnie wpływa na perspektywę zachowania gatunku. Stwierdzono również obecność mrówek z rodzaju wścieklica *Myrmica*. Populacja na stanowisku jest dość liczna co korzystnie wpływa na perspektywę zachowania gatunku. Do niekorzystnych czynników można zaliczyć obecność na stanowisku nawłoci, która może przy zaniechaniu przeprowadzania właściwych zabiegów zdominować siedlisko. Ponadto koszenie na części siedliska przeprowadzane jest w niekorzystnym terminie w okresie lipca i sierpnia.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – ocena populacji: według standardowego formularza danych C - znacząca, wg zweryfikowanych danych: C - znacząca

Stan zachowania w obszarze: B

Zagrożenia istniejące: intensywne koszenie lub intensyfikacja, obce gatunki inwazyjne

Zagrożenia potencjalne: zaniechanie/brak koszenia, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), zmiana sposobu uprawy, płodozmian, intensywne koszenie lub intensyfikacja, obce gatunki inwazyjne.

Kod gatunku: 6179

Nazwa gatunku: modraszek nausitous *Phengaris (Maculinea) nausithous* (Bergstrasser, 1779)

Modraszek nausitous jest niedużym motylem o rozpiętości skrzydeł 34-37 mm i długości przedniego skrzydła 17-18 mm. Modraszek nausitous występuje w jednym pokoleniu w lipcu i sierpniu. Jego rozwój jest ściśle związany z obecnością rośliny żywicielskiej krwiściagu lekarskiego oraz występowaniem mrówek z rodzaju wścieklica *Myrmica*. Największa liczebność osobników dorosłych przypada zwykle na przełom lipca i sierpnia. Status prawny: Prawo międzynarodowe: Dyrektywa Siedliskowa - Załącznik II i IV, Konwencja Berneńska - Załącznik II, Prawo krajowe: Ochrona gatunkowa - ochrona ścisła, Kategoria zagrożenia IUCN, Czerwona lista IUCN – DD, Czerwona lista zwierząt zagrożonych w Polsce (2002) – VU, Polska czerwona księga zwierząt. Bezkręgowce – LR, Czerwona lista dla Karpat (2003) – VU.

Na obszarze Natura 2000 „Józefów – Wola Dębowiecka” stwierdzono występowanie tego gatunku na jednym stanowisku. Jest ono zlokalizowane na terenie gdzie znajdują się zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). Stanowisko to zlokalizowane jest w północno-wschodniej części obszaru Natura 2000 „Józefów – Wola Dębowiecka”. Wielkość stanowiska jest wystarczająca dla zachowania gatunku. Na stanowisku modraszek nausitous występuje razem z modraszkami telejus oraz czerwończykiem nieparkiem. Na stanowisku obecna jest roślina pokarmowa krwiściag lekarski, dostępność rośliny pokarmowej jest dobra co korzystnie wpływa na perspektywę zachowania gatunku. Stwierdzono również obecność mrówek z rodzaju wścieklica *Myrmica*. Populacja na stanowisku jest dość liczna co korzystnie wpływa na perspektywę zachowania gatunku. Do niekorzystnych czynników można zaliczyć obecność na stanowisku nawłoci, która może przy zaniechaniu przeprowadzania właściwych zabiegów zdominować siedlisko. Ponadto koszenie na części siedliska przeprowadzane jest w niekorzystnym terminie w okresie lipca i sierpnia.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – ocena populacji: według standardowego formularza danych C - znacząca, wg zweryfikowanych danych: C - znacząca

Stan zachowania w obszarze: B

Zagrożenia istniejące: intensywne koszenie lub intensyfikacja, obce gatunki inwazyjne

Zagrożenia potencjalne: zaniechanie/brak koszenia, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), zmiana sposobu uprawy, płodozmian, intensywne koszenie lub intensyfikacja, obce gatunki inwazyjne.

Kod gatunku: 1060

Nazwa gatunku: czerwонецzyk nieparek *Lycaena dispar* (Haworth 1802)

Czerwонецzyk nieparek *Lycaena dispar* ma rozpiętości skrzydeł 32-40 mm i długość przedniego skrzydła 14-21 mm. Gatunek cechuje wyraźny dymorfizm płciowy. Wierzch skrzydeł samca jest jaskrawy pomarańczowoczerwony z czarną plamką dyskoidalną na przednim skrzydle. Samica jest nieco większa, mniej intensywnie ubarwiona. Na terenie Polski czerwонецzyk nieparek występuje w dwóch pokoleniach: od końca maja do końca czerwca oraz od końca lipca do końca sierpnia. Status prawny: Polska Czerwona Lista – gatunek niższego ryzyka – LR.; Czerwona lista IUCN – gatunek niskiego ryzyka LR.; Konwencja Berneńska – wymieniany w II Załączniku.; Dyrektywa Siedliskowa – wymieniany w Załącznikach II i IV.; Status prawny w Polsce – gatunek chroniony.

Na obszarze Natura 2000 „Józefów – Wola Dębowiecka” stwierdzono występowanie tego gatunku na jednym stanowisku. Jest ono zlokalizowane na terenie gdzie znajdują się zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). Stanowisko to zlokalizowane jest w północno-wschodniej części obszaru Natura 2000 „Józefów – Wola Dębowiecka”. Wielkość stanowiska jest wystarczająca dla zachowania gatunku. Na stanowisku czerwонецzyk nieparek występuje razem z modraszkiem telejus oraz modraszkiem nausitous. Na stanowisku obecna jest roślina pokarmowa gąsienic oraz rośliny nektarodajne *Cirsium arvense* (L.) Scop.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – ocena populacji: według standardowego formularza danych C - znacząca, wg zweryfikowanych danych: C - znacząca

Stan zachowania w obszarze: B

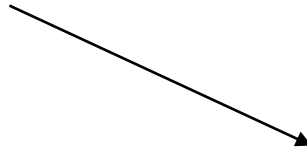
Zagrożenia istniejące: intensywne koszenie lub intensyfikacja, obce gatunki inwazyjne

Zagrożenia potencjalne: zaniechanie/brak koszenia, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), zmiana sposobu uprawy, płodozmian, intensywne koszenie lub intensyfikacja, obce gatunki inwazyjne.

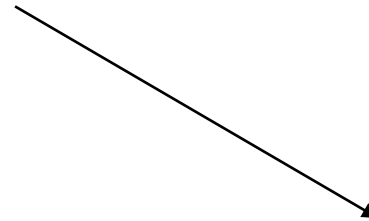
Tabele. p. s 66 Dok.

Zagrożenia i działania ochronne

Zidentyfikowane zagrożenia

Właściwy stan ochrony

Konkretne działania

4. Analiza zagrożeń

Zasadniczym zagrożeniem dla wszystkich przedmiotów ochrony w obszarze jest zmiana gospodarki prowadzonej w jej obrębie. Jednocześnie racjonalna ekstensywna gospodarka w przypadku muraw i łąk oraz prawidłowa gospodarka leśna są niezbędne do zachowania a nawet polepszenia struktury i funkcji zbiorowisk.

6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)

Dla muraw bliźniczkowych podstawowe zagrożenie stanowi porzucenie użytkowania w formie wypasu, prowadzące do sukcesji problematycznymi gatunkami rodzimymi jak np. trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*, czy w dalszej kolejności gatunkami drzew i krzewów, jak np. olsza czarna *Alnus glutinosa*, topola *Populus tremula*, wierzby: *Salix cinerea* oraz tworzące ciepłolubne formacje krzewiaste śliwa tarnina *Prunus spinosa*, róże *Rosa*, głogi *Crataegus*. Również zwiększanie udziału gatunków właściwych dla łąk świeżych w wyniku sukcesji – takich jak trawy: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatior*, wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis* zaburza struktury dominacji w płatach muraw i prowadzi do ich stopniowej degradacji a w konsekwencji zaniku. Proces taki przyspieszyć może nawożenie, które prowadzi do eutrofizacji, a dla psiar właściwe jest siedlisko ubogie. Poszczególne płaty mogą też zaniknąć na skutek całkowitej zmiany sposobu użytkowania, np. przekształcenia ich w grunty orne czy też zalesienia, jak również w wyniku zbyt intensywnego wypasania. Degradacyjne w skutkach może być także zajmowanie siedlisk przez inwazyjne gatunki obce, już notowane w obszarze, a szczególnie nawłóć późną *Solidago gigantea*. Gatunek ten na siedlisku otwartym, jakim jest psiar, szybko może powiększyć swoją populację i wytworzyć monokulturę istotnie ograniczającą lokalną bioróżnorodność.

6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe Molinion;

Dla łąk zmiennowilgotnych, które są jednym z głównych przedmiotów ochrony podstawowym sposobem jest zachowanie lub zmiana sposobu użytkowania, przy czym najbardziej prawdopodobne na chwilę obecną jest porzucenie użytkowania (zaniechanie koszenia). Również zbyt intensywne koszenie oraz nawożenie może prowadzić do zubożenia gatunkowego siedliska. W siedliska łąk trzęślicowych mogą również wkraczać ekspansywne gatunki roślin rodzimych takie jak: śmiełek darniowy *Deschampsia caespitosa*, trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos* czy trzęślica modra *Molinia caerulea* (jeżeli jej pokrycie jest większe niż 3 w skali Braun-Blanqueta) oraz obce gatunki inwazyjne: nawłóć późna *Solidago gigantea* czy uczepek amerykański *Bidens frondosa* powodując ubożenie siedliska w liczbę gatunków roślin oraz zmiany w strukturze dominacji. W skrajnych przypadkach może to doprowadzić do zastąpienia siedlisk łąkowych przez monokultury gatunków ekspansywnych.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (związek *Arrhenatherion* ciepłolubne warianty łąk świeżych)

Dla łąk świeżych w obszarze podstawowym zagrożeniem jest zaniechanie koszenia, lub jego intensyfikacja, jak również zmiana gospodarowania - płodozmian. Również nawożenie może skutkować ubożeniem gatunkowym siedliska. Istniejącym problemem jest wkraczanie obcych gatunków inwazyjnych oraz ekspansywnych gatunków rodzimych, wypierających gatunki charakterystyczne dla siedliska. Nagromadzenie materii organicznej (wojłoku) skutkuje zmianą warunków siedliskowych, i zuboża florystycznie siedlisko.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*

Grąd w obszarze zajmuje niewielki rozciągnięty płat na północno-zachodnim stoku o dużym nachyleniu nad potokiem. Potencjalnym zagrożeniem może być usuwanie martwych i zamierających drzew, skutkujące spadkiem ilości martwego drewna w siedlisku. Potencjalnymi zagrożeniami są: wycinka drzewostanu, odnowienia drzewostanu gatunkami drzew niewłaściwymi dla siedliska oraz wkraczanie obcych gatunków inwazyjnych.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe

W przypadku lasów łęgowych najistotniejszym parametrem wpływającym na strukturę i funkcję jest stopień uwodnienia i naturalność koryta rzecznoego. Dlatego też jakiegokolwiek zmiany stosunków wodnych, a w szczególności regulacje cieków wodnych i obniżanie poziomu wód gruntowych będą prowadzić do degradacji siedliska. Istotnym zagrożeniem jest wycinka lasu, ponieważ wpływa to negatywnie na strukturę wiekową drzewostanu. Usuwanie martwych i zamierających drzew przyczynia się do spadku ilości martwego drewna w siedlisku. Dodatkowymi zagrożeniami są: fragmentacja siedliska, w wyniku tworzenia ścieżek pieszych i szlaków rowerowych, wkraczanie obcych gatunków inwazyjnych oraz tworzenie nielegalnych wysypisk śmieci.

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
1	6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	8, 2, 1, 9	<p>A04.03. Zarzucenie wypasu, brak wypasu</p> <p>I01. Obce gatunki inwazyjne</p> <p>I02. Problematiczne gatunki rodzime</p> <p>K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)</p>	<p>A04.01. Wypas intensywny</p> <p>A08. Nawożenie</p>	<p><u>Istniejące:</u></p> <p>A04.03. Zarzucenie wypasu, brak wypasu: Zarzucenie wypasu spowoduje rozpoczęcie procesu sukcesji w kierunku zarośli co doprowadzi do ubożenia składu gatunkowego.</p> <p>I01. Obce gatunki inwazyjne: Ekspansja gatunków inwazyjnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p> <p>I02. Problematiczne gatunki rodzime: Wkraczanie gatunków ekspansywnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p> <p>K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Zarzucenie wypasu spowoduje rozpoczęcie procesu sukcesji w kierunku zarośli co doprowadzi do ubożenia składu gatunkowego.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p>A04.01. Wypas intensywny: Zbyt intensywny wypas spowoduje wypieranie gatunków charakterystycznych, a wnioskują mniej wartościowych.</p> <p>A08. Nawożenie: Nawożenie może negatywnie wpłynąć na skład gatunkowy powodując jego ubożenie.</p>

2	6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i>	10	I01. Obce gatunki inwazyjne I02. Problematiczne gatunki rodzime	A02.02. Płodozmian A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja A08. Nawożenie A03.03. Zaniechanie, brak koszenia	<p><u>Istniejące:</u></p> <p>I01. Obce gatunki inwazyjne: Ekspansja gatunków inwazyjnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p> <p>I02. Problematiczne gatunki rodzime: Wkraczanie gatunków ekspansywnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p>A02.02. Płodozmian: Przekształcenie obszaru w grunty orne.</p> <p>A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Zbyt intensywne koszenie spowoduje wypieranie gatunków charakterystycznych i wnikanie mniej wartościowych.</p> <p>A08. Nawożenie: Nawożenie może negatywnie wpłynąć na skład gatunkowy powodując jego ubożenie.</p> <p>A03.03. Zaniechanie, brak koszenia: Zarzucenie koszenia spowoduje rozpoczęcie procesu sukcesji w kierunku zarośli co doprowadzi do ubożenia składu gatunkowego.</p>
		4 10 11			A03.03. Zaniechanie, brak koszenia

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
3	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (związek <i>Arrhenatherion</i> ciepłolubne warianty łąk świeżych)	Wszystkie płyty	<p>A03.03. Zaniechanie, brak koszenia</p> <p>I01. Obce gatunki inwazyjne</p> <p>I02. Problematiczne gatunki rodzime</p> <p>K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)</p> <p>K02.02. Nagromadzenie materii organicznej</p>	<p>A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja</p> <p>A08. Nawożenie</p> <p>A02.02. Płodozmian</p>	<p><u>Istniejące:</u></p> <p>A03.03. Zaniechanie, brak koszenia: Zarzucenie koszenia spowoduje rozpoczęcie procesu sukcesji w kierunku zarośli co doprowadzi do ubożenia składu gatunkowego.</p> <p>I01. Obce gatunki inwazyjne: Ekspansja gatunków inwazyjnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p> <p>I02. Problematiczne gatunki rodzime: Wkraczanie gatunków ekspansywnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p> <p>K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Zarzucenie koszenia spowoduje rozpoczęcie procesu sukcesji w kierunku zarośli co doprowadzi do ubożenia składu gatunkowego.</p> <p>K02.02. Nagromadzenie materii organicznej: Nagromadzenie wołoku, skutkujące zmianą warunków siedliskowych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p>A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Zbyt intensywne koszenie spowoduje wypieranie gatunków charakterystycznych, a wnikają mniej wartościowych.</p> <p>A08. Nawożenie: Nawożenie może negatywnie wpłynąć na skład gatunkowy powodując jego ubożenie.</p> <p>A02.02. Płodozmian: Przekształcenie obszaru w grunty orne.</p>

4	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>	6	B02.04. Usuwanie martwych i zamierających drzew	B02.02. Wycinka lasu. B02.01.01. Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) I01. Obce gatunki inwazyjne	<p><u>Istniejące:</u> B02.04. Usuwanie martwych i zamierających drzew: Usuwanie martwych i zamierających drzew powoduje spadek ilości martwego drewna.</p> <p><u>Potencjalne:</u> B02.02. Wycinka lasu: Wycinanie drzew starszych, które nie osiągnęły dojrzałości biologicznej - brak starodrzewu. B02.01.01. Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime): Stosowanie w odnowieniach gatunków niewłaściwych dla łąk. I01. Obce gatunki inwazyjne: Ekspansja gatunków inwazyjnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p>
5	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe;	Wszystkie płaty	B02.02. Wycinka lasu B02.04. Usuwanie martwych i zamierających drzew	D01.01. Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	<p><u>Istniejące:</u> B02.02. Wycinka lasu: Wycinanie drzew starszych, które nie osiągnęły dojrzałości biologicznej - brak starodrzewu. B02.04. Usuwanie martwych i zamierających drzew: Usuwanie martwych i zamierających drzew powoduje spadek ilości martwego drewna.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p>
					D01.01. Ścieżki szlaki piesze, szlaki rowerowe: Ewentualna fragmentacja płatów na skutek wydeptywania, rozjeżdżania.
		16	D01.01. Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe H07. Inne formy zanieczyszczenia I01. Obce gatunki inwazyjne.	J02.03. Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	<p><u>Istniejące:</u> D01.01. Ścieżki szlaki piesze, szlaki rowerowe: Ewentualna fragmentacja płatów na skutek wydeptywania, rozjeżdżania. H07. Inne formy zanieczyszczenia: Nielegalne wysypiska. I01. Obce gatunki inwazyjne: Ekspansja gatunków inwazyjnych wypiera gatunki charakterystyczne dla siedliska.</p> <p><u>Potencjalne:</u> J02.03. Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych: Znaczna ingerencja w koryto rzeczne w obrębie siedliska może spowodować jego zanik.</p>

6	<p>6177 modraszek telejus <i>Phengaris (Maculinea) teleius</i> (Bergstrasser, 1779)</p>	<p>876D (stanowisko w całości pokrywa się ze stanowiskiem modraszka nausitus i czerwończyka nieparka)</p>	<p>A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja I01. Obce gatunki inwazyjne</p>	<p>A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) A02 Zmiana sposobu uprawy A02.02 Płodozmian A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja I01. Obce gatunki inwazyjne</p>	<p><u>Istniejące:</u> A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Dla powstrzymania sukcesji łąka jest częściowo koszona. Na części stanowiska łąki są koszone w niewłaściwym terminie w okresie lotu motyli i składania jaj. Powoduje to niedokończenie rozwoju przez postaci przedimaginalne, spowoduje wyginięcie gatunku na stanowisku. I01. Obce gatunki inwazyjne: Na stanowisku występuje nawłoc, szczególnie na obrzeżach. Rozwój populacji nawłoci powoduje zmianę charakteru siedliska i ustępowanie roślin żywicielskich.</p> <p><u>Potencjalne:</u> A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia: Brak koszenia powoduje w dłuższym okresie czasu zmianę składu gatunkowego siedliska, skutkując brakiem jego przydatności dla gatunku. Zaniechanie użytkowania niektórych fragmentów łąk, doprowadziło do zmniejszenia populacji rośliny żywicielskiej. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Na części stanowiska pojawiają się zakrzaczenia i zrdzewienia co jest wynikiem zaprzestania ekstensywnego gospodarowania. A02 Zmiana sposobu uprawy: Zmiana sposobu użytkowania np. przeznaczenie pod lasy spowodowałoby wyginięcie gatunku. A02.02 Płodozmian: Przekształcenie łąk w grunty orne spowodowałoby wyginięcie gatunku. A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Dla powstrzymania sukcesji łąka jest częściowo koszona. Na części stanowiska łąki są koszone w niewłaściwym terminie w okresie lotu motyli i składania jaj. Powoduje to niedokończenie rozwoju przez postaci przedimaginalne, spowoduje wyginięcie gatunku na stanowisku. I01. Obce gatunki inwazyjne: W najbliższej okolicy stanowiska występują liczne stanowiska inwazyjnych gatunków nawłoci. Zdominowanie siedliska przez obce gatunki inwazyjne spowoduje eliminację rośliny pokarmowej oraz wpłynie niekorzystnie na populację mrówek gospodarzy co w konsekwencji doprowadzi do utraty siedliska gatunku.</p>
---	---	---	---	--	---

6179 modraszek
nausitous *Phengaris*
(*Maculinea*) *nausithous*
(Bergstrasser, 1779)

378D
(stanowisko w całości
pokrywa się ze
stanowiskiem
modraszka
telejus i
czerwończyka
nieparka)

A03.01. Intensywne koszenie
lub intensyfikacja
I01. Obce gatunki inwazyjne

A03.03. Zaniechanie/ brak koszenia
K02.01. Zmiana składu
gatunkowego (sukcesja)
A02. Zmiana sposobu uprawy
A02.02 Płodozmian
A03.01. Intensywne koszenie lub
intensyfikacja
I01. Obce gatunki inwazyjne

Istniejące:
A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Dla powstrzymania sukcesji łąki jest częściowo koszona. Na części stanowiska łąki są koszone w niewłaściwym terminie w okresie lotu motyli i składania jaj. Powoduje to niedokończenie rozwoju przez postaci przedimaginalne, spowoduje wyginięcie gatunku na stanowisku.

I01. Obce gatunki inwazyjne: Na stanowisku występuje nawłóć, szczególnie na obrzeżach. Rozwój populacji nawłoci powoduje zmianę charakteru siedliska i ustępowanie roślin żywicielskich.

Potencjalne:
A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia: Brak koszenia powoduje w dłuższym okresie czasu zmianę składu gatunkowego siedliska, skutkując brakiem jego przydatności dla gatunku. Zaniechanie użytkowania niektórych fragmentów łąk, doprowadziło do zmniejszenia populacji rośliny żywicielskiej.

K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Na części stanowiska pojawiają się zakrzaczenia i zrdzewienia co jest wynikiem zaprzestania ekstensywnego gospodarowania.

A02 Zmiana sposobu uprawy: Zmiana sposobu użytkowania np. przeznaczenie pod lasy spowodowałoby wyginięcie gatunku.

A02 zmiana sposobu uprawy: Przekształcenie łąk w grunty orne spowodowałoby wyginięcie gatunku.

A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Dla powstrzymania sukcesji łąki jest częściowo koszona. Na części stanowiska łąki są koszone w niewłaściwym terminie w okresie lotu motyli i składania jaj. Powoduje to niedokończenie rozwoju przez postaci przedimaginalne, spowoduje wyginięcie gatunku na stanowisku.

I01. Obce gatunki inwazyjne: W najbliższej okolicy stanowiska występują liczne stanowiska inwazyjnych gatunków nawłoci. Zdominowanie siedliska przez obce gatunki inwazyjne spowoduje eliminację rośliny pokarmowej oraz wpłynie niekorzystnie na populację mrówek gospodarzy co w konsekwencji doprowadzi do utraty siedliska gatunku.

8	1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> Haworth 1802	813A (stanowisko w całości pokrywa się ze stanowiskiem modraszka nausitus i telejus)	A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja I01. Obce gatunki inwazyjne	A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) A02. Zmiana sposobu uprawy A02.03 Płodozmian A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja I01. Obce gatunki inwazyjne	<p><u>Istniejące:</u></p> <p>A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Dla powstrzymania sukcesji łąki jest częściowo koszona. Na części stanowiska łąki są koszone w niewłaściwym terminie w okresie lotu motyli i składania jaj. Powoduje to niedokończenie rozwoju przez postaci przedimaginalne, spowoduje wyginięcie gatunku na stanowisku.</p> <p>I01. Obce gatunki inwazyjne: Na stanowisku występuje nawłoc, szczególnie na obrzeżach. Rozwój populacji nawłoci powoduje zmianę charakteru siedliska i ustępowanie roślin żywicielskich.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p>A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia: Brak koszenia powoduje w dłuższym okresie czasu zmianę składu gatunkowego siedliska, skutkując brakiem jego przydatności dla gatunku. Zaniechanie użytkowania niektórych fragmentów łąk, doprowadziło do zmniejszenia populacji rośliny żywicielskiej.</p> <p>K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Na części stanowiska pojawiają się zakrzaczenia i zrdzewienia co jest wynikiem zaprzestania ekstensywnego gospodarowania.</p> <p>A02. Zmiana sposobu uprawy: Zmiana sposobu użytkowania np. przeznaczenie pod lasy spowodowałoby wyginięcie gatunku.</p> <p>A02.03 Płodozmian: Przekształcenie łąk w grunty orne spowodowałoby wyginięcie gatunku.</p> <p>A03.01. Intensywne koszenie lub intensyfikacja: Dla powstrzymania sukcesji łąki jest częściowo koszona. Na części stanowiska łąki są koszone w niewłaściwym terminie w okresie lotu motyli i składania jaj. Powoduje to niedokończenie rozwoju przez postaci przedimaginalne, spowoduje wyginięcie gatunku na stanowisku.</p> <p>I01. Obce gatunki inwazyjne: W najbliższej okolicy stanowiska występują liczne stanowiska inwazyjnych gatunków nawłoci. Zdominowanie siedliska przez obce gatunki inwazyjne spowoduje eliminację rośliny pokarmowej oraz wpłynie niekorzystnie na populację mrówek gospodarzy co w konsekwencji doprowadzi do utraty siedliska gatunku.</p>
---	--	---	---	---	--

5. Cele działań ochronnych

Zasadniczym celem ochrony są dobrze zachowane, bogate gatunkowo i szczególnie cenne przyrodnicze ze względu na swoją rzadkość w tym rejonie geograficznym płaty 6410 zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych *Molinion*. Należy dążyć do utrzymania ich struktury i funkcji, a tym samym bogactwa gatunkowego flory i związanej z nią bezpośrednio fauny (np. modraszki). Istotne jest również utrzymanie bądź poprawienie stanu funkcjonalnego pozostałych siedlisk przyrodniczych: 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (związek *Arrhenatherion* ciepłolubne warianty łąk świeżych); 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*; 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe;

Lp.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1	6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	U1	Zachowanie powierzchni siedliska (powyżej 80%) i utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska.	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO i prawdopodobnie może nastąpić w drugiej połowie obowiązywania PZO.
2	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i>	U1	Zachowanie powierzchni siedliska (powyżej 80%) i utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska.	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO i prawdopodobnie może nastąpić w drugiej połowie obowiązywania PZO.
3	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (związek <i>Arrhenatherion</i> ciepłolubne warianty łąk świeżych)	U2	Zachowanie powierzchni siedliska i poprawa jego stanu zachowania (przynajmniej na U1).	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO i prawdopodobnie może nastąpić w drugiej połowie obowiązywania PZO.
4	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ;	U1	Zachowanie powierzchni siedliska (powyżej 80%) i utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony wykracza poza okres obowiązywania PZO.

5	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe;	U1	Zachowanie powierzchni siedliska (powyżej 80%) i utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony wykracza poza okres obowiązywania PZO.
6	6177 modraszek telejus <i>Phengaris (Maculinea) teleius</i> (Bergstrasser, 1779)	U1	Zachowanie populacji i siedlisk gatunku. Utrzymanie obecnego charakteru siedlisk gatunku w stanie co najmniej U1.	Osiągnięcie przyjętego celu jest realne w okresie obowiązywania PZO.
7	6179 modraszek nausitous <i>Phengaris (Maculinea) nausithous</i> (Bergstrasser, 1779)	U1	Zachowanie populacji i siedlisk gatunku. Utrzymanie obecnego charakteru siedlisk gatunku w stanie co najmniej U1.	Osiągnięcie przyjętego celu jest realne w okresie obowiązywania PZO.
8	1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> Haworth 1802	XX	Zachowanie populacji i siedlisk gatunku. Przeciwdziałanie sukcesji (zarastaniu łąk przez gatunki drzew i krzewów). Utrzymanie ekstensywnego użytkowania łąk.	Osiągnięcie przyjętego celu jest realne w okresie obowiązywania PZO.

6. Ustalenie działań ochronnych

Zachowanie płatów wszystkich siedlisk będących przedmiotem ochrony w obszarze we właściwym stanie wydaje się realna pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań ochronnych.

6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)

Utrzymanie powierzchni siedliska i poprawa jego stanu zachowania (przynajmniej na U1) wydaje się możliwe pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań ochronnych. Proponowane działania ochronne tj. usunięcie nadmiaru krzewów i podrostu drzew, utrzymanie użytkowania pasterskiego na powierzchniach murawowych oraz wspomaganie wypasu koszeniem będą przede wszystkim przeciwdziałać sukcesji wtórnej, a tym samym prowadzić do zachowania właściwej powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska.

6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*

Zachowanie płatów trzęślicowych łąk zmiennowilgotnych we właściwym stanie wydaje się realne pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań ochronnych, zwłaszcza związanych ze sposobami zagospodarowania tych łąk. Proponowane działania ochronne tj. usunięcie nadmiaru krzewów i podrostu drzew oraz zachowanie siedlisk położonych w obrębie TUZ pozwolą utrzymać powierzchnię siedliska. Ekstensywne użytkowanie TUZ oraz przywrócenie prawidłowego koszenia dla łąk trzęślicowych przyczynią się do poprawienia struktury i funkcji siedliska, głównie poprzez zmianę składu gatunkowego (redukcja gatunków inwazyjnych oraz ekspansywnych, prawdopodobny wzrost ilości gatunków właściwych dla łąk trzęślicowych).

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (związek *Arrhenatherion* ciepłolubne warianty łąk świeżych)

Zachowanie ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych we właściwym stanie wydaje się realne pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań ochronnych, zwłaszcza związanych ze sposobami zagospodarowania tych łąk. Proponowane działania ochronne tj. usunięcie nadmiaru krzewów i podrostu drzew oraz zachowanie siedlisk położonych w obrębie TUZ pozwolą utrzymać powierzchnię siedliska. Ekstensywne użytkowanie TUZ oraz przywrócenie prawidłowego koszenia dla łąk trzęślicowych przyczynią się do poprawienia struktury i funkcji siedliska, głównie poprzez zmianę składu gatunkowego (redukcja gatunków inwazyjnych oraz ekspansywnych, prawdopodobny wzrost ilości gatunków właściwych dla łąk świeżych).

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetu*

Zachowanie płatów grądów we właściwym stanie wydaje się być realne pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań. Proponowane działania ochronne tj. utrzymanie bogactwa runa i zróżnicowania florystycznego grądów poprzez przeprowadzanie zabiegów trzebieży w I i IV kwartale roku, czyli po sezonie wegetacyjnym oraz zwiększenie bioróżnorodności, poprzez pozostawienie zamierających i dziuplastych drzew oraz martwego drewna, powinny przyczynić się do poprawy struktury i funkcji siedliska.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe

Zachowanie siedliska we właściwym stanie oraz przywrócenie przekształconym płatom właściwego stanu wydaje się realne, pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań ochronnych. Proponowane działania ochronne tj. zlikwidowania nielegalnych wysypisk śmieci, a także ograniczenie wycinania wiekowych drzew oraz usuwania martwego drewna celem podniesienia bioróżnorodności, powinny przyczynić się do poprawy struktury i funkcji siedliska.

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	Wszystkie przedmioty ochrony	A	Działania informacyjne	Oznakowanie granic obszaru tablicami informacyjnymi. Ich doraźna wymiana lub konserwacja	Na granicy, przy drogach prowadzących do obszaru	Oznakowanie – 2-3 rok obowiązywania planu, utrzymanie – przez pozostały okres obowiązywania PZO	6 x 1 = 6	Instytucja odpowiedzialna za przedmiot ochrony
<i>Działania związane z ochroną czynną</i>								
1.	6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion – płaty bogate florystycznie)	A1	Usunięcie krzewów i podrostu drzew	(Fakultatywne) Ręczne lub mechaniczne usunięcie (wycięcie) drzew i krzewów. Powtórzenie wycinania w przypadku odrastania.	Zgodnie z załącznikiem graficznym nr 5 oraz plikiem SHP. Wszystkie płaty siedliska w obrębie całego obszaru.	Drugi lub trzeci rok obowiązywania PZO, wykonywać w okresie jesiennozimowy, po wcześniejszym wiosennym	9*1 = 9	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność
				Realizowane w okresie jesiennozimowym.		upewnieniu się co do ew. zasiedlenia przez gatunki chronione.		Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego – zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo, w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem

Tabele, p. s. 87 PDF

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Dane z monitoringu uzupełniają aktualne dane i jednocześnie niosą informację np. o zachowaniu/zmianie powierzchni siedliska i nowych stanowiskach roślin inwazyjnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel ochrony	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
	6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	Zachowanie powierzchni istniejących płatów i doprowadzenie ich do właściwego stanu	Powierzchnia	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Ocena powierzchni muraw w stosunku do badań terenowych przeprowadzonych w 2015 r.	Dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania a planu zadań ochronnych (w sezonie wegetacyjnym , maj-wrzesień)	W obrębie założonego transektu	Instytucja odpowiedzialna za przedmiot ochrony	
			Struktura i funkcja	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Ocena wskaźników zgodna z PMS GIOŚ	Dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania a planu zadań ochronnych (w sezonie wegetacyjnym , maj-wrzesień)	W obrębie założonego transektu	Instytucja odpowiedzialna za przedmiot ochrony	

Tabele, p. s. 104 PDF

Projekt zarządzenia

Zarządzenie

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie

z dnia r.

**w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH180033
Józefów – Wola Dębowiecka**

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651) **zarządza się, co następuje:**

§ 1.

1. Ustanawia się plan zadań ochronnych ochrony dla obszaru Natura 2000 PLH180033 Józefów – Wola Dębowiecka, zwanego dalej „obszarem Natura 2000”,
2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar „Obszaru Natura 2000”. Obszar nie pokrywa się z innymi formami ochrony przyrody.

P. PDF.

Co się będzie działo po III spotkaniu Zespołu Lokalnej Współpracy

**Udostępnienie bieżącej wersji projektu
PZO.**

Analiza uwag i komentarzy

Przygotowywanie finalnej wersji PZO.

Dziękuję za poświęcony czas i uwagę

oraz

zapraszam do pytań i dyskusji

W prezentacji wykorzystano
materiały Fundacji Wspierania
Inicjatyw Ekologicznych z Krakowa

